

ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร:
ศึกษากรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

STRATEGIC PLAN FOR ENGLISH PROGRAM (EP) MANAGEMENT
OF SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK: A CASE STUDY OF SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION, MINISTRY
OF EDUCATION

สุมนธา บุญวัฒนะกุล¹, วัชรินทร์ อินทรพรหม², วณิศา แชมป์ลำเจียก³ และศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี⁴
Sumonta Boonwathanakul¹, Watcharin Intaprom², Wanida Chaemlamcheak³
and Sirapatsorn Wongthongdee⁴

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการพัฒนากำลังการเปิดสอนหลักสูตร
ปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร²

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁴

sumonta1599@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโครงการ EP 2) ศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP และ 3) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 27 คน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน การตรวจสอบข้อมูลใช้วิธีการสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารโครงการ EP สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเมืองและกฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญในการบริหารงานที่มีรูปแบบผสมผสานระหว่างยุทธศาสตร์ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่วนสภาพแวดล้อมภายใน

การบริหารโครงการEP จัดการเรียนการสอนในบริบทความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นสากล เน้นที่หลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นสำคัญ 2. ระดับปัจจัยการบริหารโครงการ EP แบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (ประเทศ) ได้แก่ การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน (การบริหารโครงการ EP) ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน นักเรียน/ผู้เรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน และการบริหารงบประมาณและทรัพยากรโครงการ EP อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการEP ให้มีประสิทธิภาพได้แก่ 1) การสร้างความเป็นเลิศทางความรู้คู่คุณธรรม 2) การพัฒนาบุคลากรทั้งครูไทยและครูต่างชาติสู่ครูมืออาชีพ 3) การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง 5) การสร้างภาคีเครือข่ายในประเทศ ระหว่างประเทศและนานาชาติ 6) การพัฒนาระบบบริหารการจัดการที่ดีและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

คำสำคัญ

ยุทธศาสตร์, การบริหารโครงการ, English Program

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to analyze problems of English Program management in secondary schools of Bangkok metropolis area, 2) to study the factors affecting English Program management in the secondary schools; and 3) to develop strategies for English Program management in the secondary schools Bangkok metropolis. The research methodology included qualitative and quantitative analysis; the instrument employed for collecting qualitative data was in-depth interviews. The data were collected from 27 key informants. The data about external and internal environments were collected from 169 informants through questionnaires. The data were analyzed by using SWOT analysis, and data triangulation and content analysis were used for the qualitative analysis. For

the quantitative analysis, data collected through a questionnaire were analyzed by using percentage mean and standard deviation

The research results were as follows

1. External factors related to the nation's legal and political domains have made people more aware of the need to study English and the English Program. There is a need for the Ministry of Education to focus on a well – integrated management model between governmental, private, and public strategies which can be evaluated for in terms of the effectiveness of the development of the EP project at every stage. English Program management, there is a need to focus on curriculum and instructions and combine the education in the Thai context with international education standards.

2. The key issues in English Program management were determined to find out 1) national external factors relating to the political and economic climate, the social and cultural environment, and technology; 2) the most important external factors relating to the Ministry of Education level were personnel, budget, and technology; and 3) the most important factors at the English Program were related to administrators, personnel, curriculum and instruction, students, parents and community, budget and resources management.

3. Management strategies for the English Programs in Secondary Schools in Bangkok include 1) nurturing of knowledge and morality, 2) personal development of both Thai and foreign teachers as professionals, 3) developing curriculum to suit changing conditions, 4) strengthening the cooperative relationship between parents and the community, 5) creating a social network among domestic and international learners, and 6) developing good governance and the use of information technology in education.

Keywords

Strategies, English Program Management

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และร่วมมือกันในด้านการศึกษ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและศักยภาพของประชาชนในภูมิภาค ให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2553) และภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาสากลสามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกคือ ภาษาอังกฤษ ด้วยการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อนำเด็กไทยสู่สากลหรือระดับโลก (World class) ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization)

แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) นั้นรัฐบาลได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางเลือกรูปแบบการศึกษาระบบสองภาษา (Bilingual education) โดยประชาชนระดมทุนทรัพย์ร่วมกัน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการ และดำเนินโครงการในโรงเรียนของรัฐ โดยใช้ชื่อว่าโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ เรียกกันทั่วไปว่าโครงการ English Program เรียกสั้นๆว่าโครงการ EP โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โครงการ EP จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2544 และหลักสูตรแกนกลางพ.ศ. 2551 โดยจัดการเรียนการสอนทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ยกเว้นวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย โครงการ EP นั้นเดิมกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดดำเนินการนำร่องในพ.ศ. 2541 คือโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ต่อมาได้รับความนิยมจากผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้นตามลำดับ จึงมีโรงเรียนที่เปิดดำเนินการโครงการ EP เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ.สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2548, หน้า 9)

ในพ.ศ. 2554 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถานศึกษาชั้นนำที่มีความพร้อมเข้าสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World class standard school) โดยจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนเพื่อยกระดับสถานศึกษาให้มีการพัฒนาการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) 2) ด้านการยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class standard) 3) ด้านการยกระดับการบริหาร

จัดการระบบคุณภาพ (Quality system management) (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2553, หน้า 3)

นโยบายดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนที่เปิดดำเนินการโครงการ EP จำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการ และจำเป็นต้องมีภาคีเครือข่ายต่างประเทศที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ประกอบกับในพ.ศ. 2554 เป็นต้นมา พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในประเทศไทยเปิดดำเนินการโครงการ EP มีจำนวนทั้งสิ้นเพียง 80 โรงเรียน ส่วนในเขตกรุงเทพมหานคร มีเพียง 10 โรงเรียนเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 5-9) และเกิดปัญหาต่างๆ ที่สะท้อนตามมา ดังนี้

1. ด้านการบริหารโครงการ สะท้อนปัญหาที่เป็นการบริหารจัดการตามเกณฑ์กว้างๆ ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในรายละเอียดทางปฏิบัติยังคงเป็นไปตามลักษณะความพร้อมของโรงเรียนแต่ละแห่งในด้านทรัพยากร อาคารสถานที่ ศักยภาพของโรงเรียน ลักษณะชุมชน และผู้เรียนที่หลากหลายทำให้ไม่เกิดประโยชน์โดยรวมตามจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของกระทรวงศึกษาธิการ (วีรณัฐ ปิณฑวนิช, 2547, หน้า 14)

2. ด้านการบริหารบุคลากร สะท้อนปัญหาที่ว่ากระทรวงศึกษาธิการ ควรคัดสรรผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบสองภาษา (Bilingual education) และมีความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษสามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายสำคัญต่าง ๆ หากผู้บริหารไม่เข้าใจระบบการบริหารโครงการ EP จะทำให้ไม่สามารถปรับการบริหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรอบด้านได้ และโครงสร้างการบริหารงานของโครงการ EP ยังไม่ชัดเจน ไม่มีระเบียบรองรับตำแหน่งหัวหน้าโครงการอย่างเป็นทางการ ระเบียบปฏิบัติของหน่วยราชการในบางประเด็นไม่เอื้อต่อการบริหารงานให้เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ (วุฒิชัย เนียมเทศ, 2552, หน้า 151)

3. ด้านการบริหารจัดการโครงการ EP สะท้อนปัญหาด้านโครงสร้างการบริหารคือโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้แยกโครงสร้างการบริหารโครงการ EP ให้เป็นเอกเทศและชัดเจน ดำเนินงานตามระบบราชการทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล มีปัญหาคือ ครูไทยและครูต่างชาติมีการประสานงานทำงานร่วมกันน้อย ครูมีภาระงานมาก ได้รับการอบรมไม่เพียงพอ ไม่มีระบบดูแลครูต่างชาติ ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาคือหลักสูตร EP ไม่ชัดเจนครูต่างชาติไม่เข้าใจหลักสูตรไทย กิจกรรมมีมากเกินไป ด้านงบประมาณ ปัญหาคือการเบิกจ่ายล่าช้า บางครั้งไม่สามารถเบิกได้ตามต้องการ ตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นกรรมการบริหารโครงการ EP ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน

งบประมาณ ด้านการประเมินโครงการ ปัญหาคือ ไม่มีการประเมินคุณภาพของโครงการ EP โดยเฉพาะ (योगี อัน, 2552, หน้า 224)

4. ด้านการบริหารงบประมาณ สะท้อนปัญหาเรื่องการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบของกระทรวงการคลัง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างคล่องตัวและล่าช้าอีกทั้งค่าจ้างครูต่างชาติที่กำหนดไว้น้อยมาก ทำให้มีปัญหาคูต่างชาติลาออก ต้องเปลี่ยนครูต่างชาติบ่อย ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียนในโครงการ EP เป็นอย่างมาก โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี, 2553, หน้า 81)

จากปัญหาสำคัญ ด้านการบริหารโครงการ การบริหารบุคลากร การบริหารจัดการ และการบริหารงบประมาณ ทำให้ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโครงการ EP เพื่อให้การบริหารโครงการ EP มีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จและมียุทธศาสตร์ในการบริหารโครงการ EP ซึ่งงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนการบริหารโครงการ EP ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัย ทำให้ทราบถึงผลของการบริหารโครงการ EP อันจะเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ SWOT และจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกัน สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

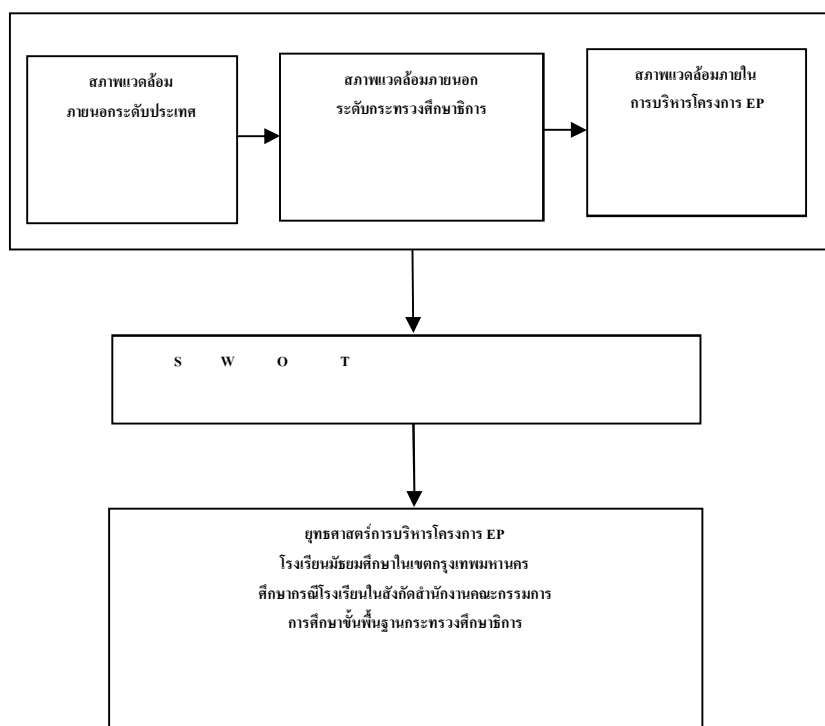
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารระดับกระทรวง/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับโครงการ EP จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน/รองผู้บริหารจำนวน 13 คน หัวหน้าโครงการ EP จำนวน 7 คน ครูผู้สอนชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนโครงการ EP จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน EP หัวหน้าโครงการ EP และครูผู้สอนชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งสิ้น 169 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยสภาพแวดล้อมขององค์การและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมภายนอกในระดับประเทศ ได้แก่ 1) การเมืองและกฎหมาย 2) เศรษฐกิจ 3) สังคม และวัฒนธรรม 4) เทคโนโลยี 5) การระหว่างประเทศ
2. สภาพแวดล้อมภายนอกในระดับกระทรวง ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์/นโยบาย 2) โครงสร้างการบริหารงาน 3) บุคลากร 4) ระบบงบประมาณ 5) เทคโนโลยี
3. สภาพแวดล้อมภายในการบริหารโครงการEPได้แก่1) ผู้บริหาร/การบริหารโครงการ 2) บุคลากร 3) หลักสูตรการเรียนการสอน 4) นักเรียน/ผู้เรียน 5) ผู้ปกครอง/ชุมชน 6) เทคโนโลยี 7) งบประมาณและทรัพยากร เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการนำไปสู่การพัฒนา ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP (Strategic plan for English program management) หมายถึง แผนหรือแนวทางในการบริหารจัดการโครงการ EP ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ที่ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ที่เกี่ยวข้องจากบริบทที่ปรากฏภายใต้สภาพความเป็นจริง เพื่อให้การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ บรรลุพันธกิจ (Mission) อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กำหนด

โครงการ EP หรือโครงการ English Program หมายถึง โครงการที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานปี 2544 และหลักสูตรแกนกลางปี 2551 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด โดยเรียนทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย

การบริหารโครงการ EP (English Program) หมายถึง การบริหารจัดการภายในโครงการ EPด้านผู้บริหาร/การบริหารโครงการ บุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน นักเรียน/ผู้เรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน เทคโนโลยี ระบบงบประมาณและทรัพยากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหารโรงเรียน EP หมายถึง ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดโครงการ EP (การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็น

ภาษาอังกฤษ) ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

หัวหน้าโครงการ EP หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าดูแลประสานงานในเรื่องต่าง ๆ ของโครงการ EP

ครูผู้สอนโครงการ EP หมายถึง ครูชาวไทยและครูชาวต่างชาติ ที่สอนในโรงเรียนที่เปิดโครงการ EP

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่เปิดดำเนินการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (โครงการ EP) ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ประกอบด้วย 1) โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 2) โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ 3) โรงเรียนโยธินบูรณะ 4) โรงเรียนโพธิสารพิทยากร 5) โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง 6) โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ 7) โรงเรียนสตรีวิทยา 2 8) โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 9) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า 10) โรงเรียนสิริรัตนธรร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP สำหรับสอบถามผู้บริหารโรงเรียน EP หัวหน้าโครงการ EP และครูผู้สอนโครงการ EP

3. แบบยืนยันยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยุทธศาสตร์

การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.85 ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alfa-Coefficient) ของแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP เท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ทำหนังสือประสานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับกระทรวง ระดับโรงเรียน และระดับบุคคล
2. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP จำนวน 27 ราย
3. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร โครงการ EP จำนวน 169 ราย
4. เก็บข้อมูลจากแบบยืนยันยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ที่ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาตีความและวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) นำประเด็นมาจัดหมวดหมู่เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การตรวจสอบเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิธีวิจัย 2 รูปแบบ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 27 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารระดับกระทรวง/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย 2) ผู้บริหารโรงเรียนโครงการ EP 3) รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการโรงเรียนโครงการ EP 4) หัวหน้าโครงการ EP 5) ครูผู้สอนโครงการ EP และ 6) ผู้ปกครองนักเรียนโครงการ EP แหล่งพื้นที่การศึกษา (Field studies) คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนวัดน้อยนพคุณโรงเรียนโยธินบูรณะโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ โรงเรียนสตรีวิทยา 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนสิริรัตนาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participate observation) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากข้อมูลด้านทุติยภูมิ (Secondary data) รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีและข้อมูลด้านปฐมภูมิ (Primary data) ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) การตีความและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุปในประเด็นสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ที่เป็นประเด็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 169 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน EP หัวหน้าโครงการ EP และครูผู้สอนโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมกรอบแนวคิดการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าIOC=0.85 และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา=0.88 การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการนำข้อมูลที่ค้นพบจากการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน (SWOT analysis) ประกอบด้วยจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างยุทธศาสตร์และตรวจสอบปรับปรุงโดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการบริหารโครงการ EP จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่าการวิจัยนี้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

จากผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบของกระทรวงการคลัง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างคล่องตัวและล่าช้า 2) โรงเรียนขาดแคลนครูชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา ทำให้จำเป็นต้องรับครูที่มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับที่ต้องการของโรงเรียน 3) ครูไทยมีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่ดีและไม่ค่อยได้รับการพัฒนา 4) ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองทำให้นโยบายของรัฐบาลไม่ต่อเนื่อง 5) ไม่มีหน่วยงานกลางของรัฐที่เข้ามาดูแลและจัดหาครูชาวต่างชาติโดยตรง มีแต่สถาบันภาษาอังกฤษที่คอยดูแลแบบกว้าง ๆ 6) ไม่มีการรวมตัวของโรงเรียนในกลุ่ม EP เพื่อจัดทำหลักสูตรภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ 7) ไม่มีการทำวิจัยด้านการบริหารจัดการโครงการ EP ร่วมกันเนื่องจากโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการ EP เป็นโรงเรียนรัฐบาลมีกฎระเบียบมากมาย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ร้อยละ 17.8 เป็นเพศหญิงร้อยละ 66.9 มีอายุระหว่าง 50 - 60 ปี ร้อยละ 29.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.4 เป็นครูประจำการโครงการ EP ร้อยละ 40.2 และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ EP 5 ปี-10 ปี ร้อยละ 45.0 ผลจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในการบริหารโครงการ EP พบว่า

1. สภาพแวดล้อมภายนอก (ระดับประเทศ) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.30) ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.44) รองลงมาด้านการเมืองและกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.32) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.28) ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.25) และด้านการระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.21) ตามลำดับ

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (ระดับกระทรวง) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.26) ด้านเทคโนโลยีของกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.48) รองลงมา ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 3.42) ด้านระบบงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ด้านโครงสร้างการบริหารงาน (ค่าเฉลี่ย 3.16) และด้านยุทธศาสตร์นโยบาย (ค่าเฉลี่ย 2.96) ตามลำดับ

3. สภาพแวดล้อมภายใน (การบริหารโครงการ English Program) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.37) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.51) รองลงมาด้านผู้บริหารโครงการ EP (ค่าเฉลี่ย 3.40) ด้านระบบบริหารงบประมาณ และทรัพยากรโครงการ EP (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านบุคลากรโครงการ EP และด้านนักเรียน/ผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.36) เท่ากัน ด้านผู้ปกครอง/ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.35) และด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน (SWOT analysis) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัด และได้รับการตรวจสอบยุทธศาสตร์จากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ EP สามารถนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ English Program (EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 กลยุทธ์ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของนักเรียนให้มีความรู้ด้านวิชาการ ภาษาอังกฤษต่างประเทศ และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการพัฒนาระบบ E-learning ให้เข้มแข็ง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยของนักเรียน
3. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้มีมาตรฐานสากล
4. จัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ เพื่อค้นหาความสามารถของตนอย่างเต็มที่ และต่อเนื่อง
5. พัฒนาครูให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก

6. พัฒนาฝึกอบรมให้ครูทุกคนมีความรู้และความสามารถในการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย

7. พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ และมีขีดความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศให้สูงขึ้น

8. พัฒนาศักยภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการเรียนผสมผสาน

9. มีการใช้ภาษาที่สามในหลักสูตรคือ ภาษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน

10. พัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานสากล มีการประเมินผลและตัวชี้วัดที่เด่นชัด

11. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่าย

12. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรทางวิชาชีพในต่างประเทศและการทำวิจัยร่วมกับกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน

13. โรงเรียนมีระบบบริหารและการจัดการที่สอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนสู่สากล

14. ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย
วิสัยทัศน์

เน้นการบริหารและจัดการศึกษา พร้อมด้วยนักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นเลิศภาษาอังกฤษ ก้าวหน้าเทคโนโลยี มีคุณภาพมาตรฐานสู่สากล

พันธกิจ

1. เสริมสร้างศักยภาพนักเรียนในทุกด้าน มีความรู้คู่คุณธรรม

2. ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล

3. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การสร้างความร่วมมือของผู้ปกครอง/ชุมชนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

5. การแลกเปลี่ยนครู นักเรียน และการทำวิจัยร่วม ระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าประสงค์

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาการ ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเป็นเลิศทางความรู้คู่คุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรทั้งครูไทยและครูต่างชาติสู่ครูมืออาชีพ

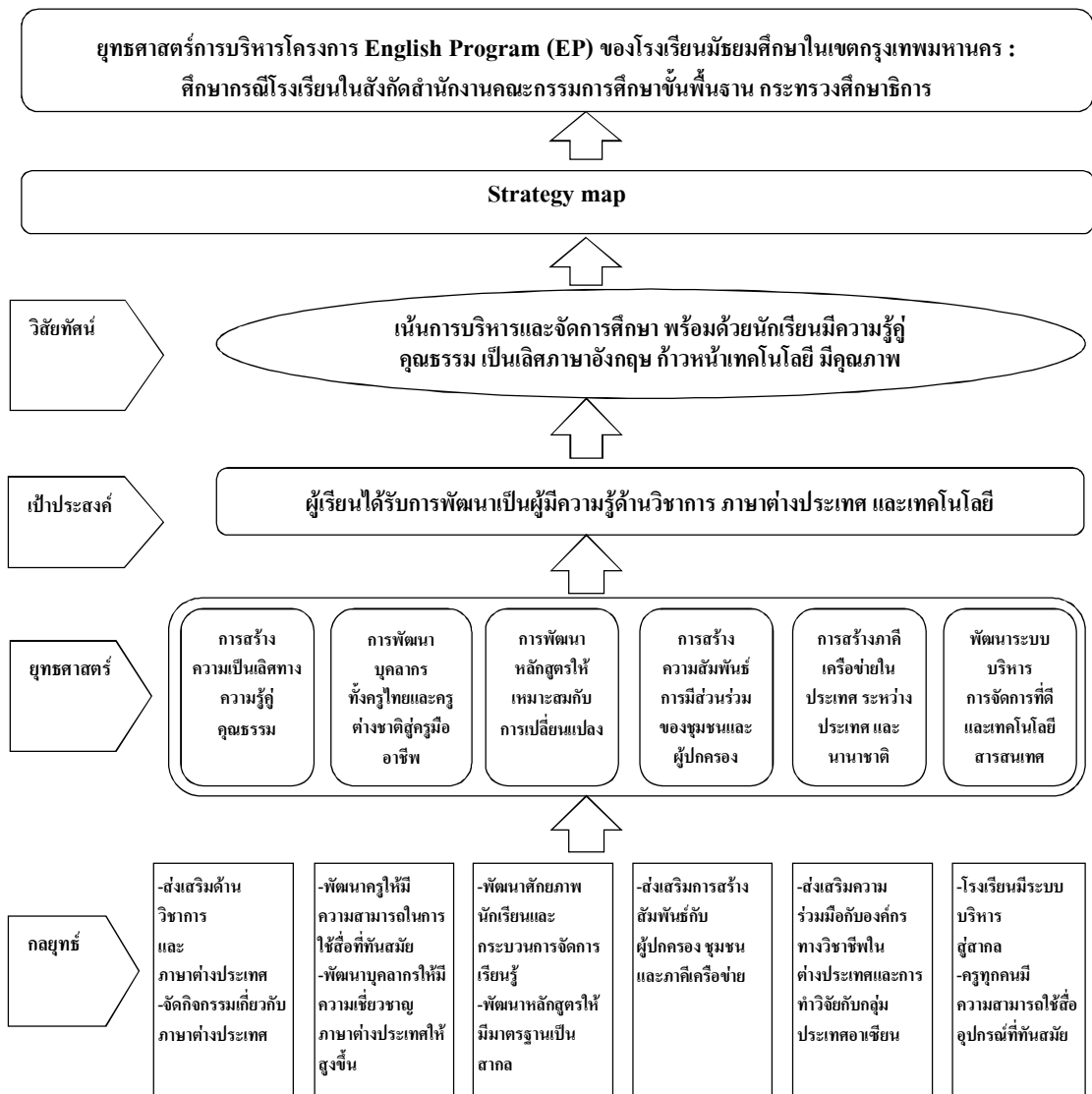
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างภาคีเครือข่ายในประเทศ ระหว่างประเทศ และนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารการจัดการที่ดีและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การสร้างความเป็นเลิศทางความรู้คู่คุณธรรม 2) การพัฒนาบุคลากรทั้งครูไทยและครูต่างชาติสู่ครูมืออาชีพ 3) การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง 5) การสร้างภาคีเครือข่ายในประเทศ ระหว่างประเทศ และนานาชาติ และ 6) การพัฒนาระบบบริหารการจัดการที่ดีและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ English Program (EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ English Program (EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัย ขอนำเสนอดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า 1) ภาระเปรียบของกระทรวงในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบของกระทรวงการคลัง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างคล่องตัวและล่าช้า 2) โรงเรียนขาดแคลนครูชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา จึงจำเป็นต้องรับครูที่มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ 3) ครูไทยก็มีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่ดี และไม่ค่อยได้รับการพัฒนา 4) ถ้าการเมืองเปลี่ยนบ่อยทำให้นโยบายของรัฐบาลไม่ต่อเนื่อง 5) ไม่มีหน่วยงานกลางของรัฐที่เข้ามาดูแลและจัดหาครูชาวต่างชาติโดยตรง มีแต่สถาบันภาษาอังกฤษที่คอยดูแลแบบกว้าง ๆ 6) ไม่มีการรวมตัวของโรงเรียนในกลุ่ม EP เพื่อจัดทำหลักสูตรภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ 7) ไม่มีการทำวิจัยด้านการบริหารจัดการโครงการ EP ร่วมกันเนื่องจากโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการ EP เป็นโรงเรียนรัฐบาลมีกฎระเบียบมากมาย เช่น ระเบียบการจัดจ้าง โครงสร้างของการบริหารเป็นโครงสร้างการบริหารแบบมีลำดับหลายขั้นตอนการบังคับบัญชา (Too many layer hierarchy) การบริหารจึงไม่คล่องตัว (Inflexible) ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการยังไม่กระจายอำนาจอย่างเต็มที่ ยังคงบริหารโดยส่วนกลางอยู่ (Centralization) สอดคล้องกับ เขมมารี รักชูชีพ (2551) กล่าวว่า ปัญหาของโครงสร้างองค์การแบบสูง(การบังคับบัญชาหลายขั้นตอน)ขณะที่องค์การเจริญเติบโตและขยายงานมากขึ้น จำนวนชั้นของการบังคับบัญชาก็เพิ่มขึ้น ทำให้องค์การตรวจสอบและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานตามปกติ จำนวนชั้นของการบังคับบัญชาจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนหรือมีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัทที่ขยายใหญ่ขึ้น และสอดคล้องกับ เสวภา จันทรสงค์ (2547) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดหลักสูตร English Program ในโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษาจำนวน 10 โรงเรียน ปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นในการจัดหลักสูตรบุคลากรชาวต่างชาติขาดแคลนและต้องการค่าตอบแทนสูงมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยขาดบุคลากรชาวไทยที่มีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ บุคลากรชาวต่างชาติขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนการสอน อาคารสถานที่มีไม่เพียงพอ และสภาพชั้นเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดหลักสูตรโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีการจัดทัศนศึกษาและกิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรม

เสริมหลักสูตรโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนประเภทของจริง ของจำลอง บัตรคำ เทปเสียง ซีดี และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีการวัดผล ประเมินผล โดยใช้การทดสอบการสังเกต การสัมภาษณ์พิเศษ การจัดการเรียนการสอนโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและเยี่ยมชั้นเรียนปัญหาที่พบ ได้แก่ นักเรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ด้านการติดตาม ประเมินผลการจัดหลักสูตร โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร โดยการสอบถามบุคลากรในโครงการและสอบถามผู้ปกครองและมีการติดตามประเมินผล การดำเนินการจัดหลักสูตรโดยการพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอบถามอาจารย์ ผู้สอนนักเรียนและผู้ปกครองมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรเมื่อสิ้นปี การศึกษา

2. ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ระดับประเทศด้านการเมืองและกฎหมายนั้น เนื่องจากการที่ประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนสองภาษาของโครงการ EP มากขึ้น ส่วนระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (ระดับกระทรวง) ให้ความสำคัญด้านยุทธศาสตร์นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากยุทธศาสตร์ที่ดีต้องมีรูปแบบผสมผสานระหว่างยุทธศาสตร์ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน กล่าวคือมีความครอบคลุมในทุกด้านและสามารถติดตามประเมินผลความก้าวหน้าได้เป็นระยะและระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในการบริหารโครงการ English Program จะเน้นที่ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนมากที่สุด เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นสากลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rumjuan Benjasin (2002) ได้กล่าวถึง ปัจจัยหลักที่ช่วยผลักดันให้หน่วยงานนำระบบมาตรฐานสากลมาใช้ที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงในองค์กร ประสพการณ์ และความสามารถในการใช้นวัตกรรมขององค์กร ตัวระบบมาตรฐานสากล การยอมรับในระบบมาตรฐานสากล ความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหาร ลักษณะของหน่วยงานในการเรียนรู้ และกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการนำระบบมาตรฐานสากลมาใช้ ยังประกอบด้วย ปริมาณงานของผู้ปฏิบัติงาน เวลาในการปฏิบัติงานให้เห็นผลทรัพยากร ความพร้อมของสำนักงานข้าราชการพลเรือนที่เป็นผู้รับรองระบบมาตรฐานสากล การสานต่อของผู้บริหารของกรมพัฒนาชุมชน และการเปลี่ยนรัฐบาล

3. ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ English Program (EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลของการบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพนั้น องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างความเป็นเลิศทางความรู้คู่คุณธรรม 2) การพัฒนาบุคลากรทั้งครูไทยและครูต่างชาติสู่ครูมืออาชีพ 3) การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง 5) การสร้างภาคีเครือข่ายในประเทศ ระหว่างประเทศ และนานาชาติ และ 6) การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2548) ได้ส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับตามนโยบายของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ และพัฒนาบุคลิกภาพผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ โดยมุ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

ผลจากการวิจัย เรื่องยุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา การวางแผนและพัฒนาระบบการบริหารโครงการ EP รวมถึงนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องปฏิบัติตามลำดับขั้น จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐ/กระทรวงศึกษาธิการควรแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบการใช้จ่ายเงินในโครงการ EP เพื่อให้สามารถใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างสะดวกโดยการกระจายอำนาจให้โรงเรียนที่เปิดโครงการ EP สามารถบริหารจัดการได้อย่างสะดวก หรือควรให้

ออกนอกระบบราชการ และควรมีนโยบายเรื่องการศึกษาในส่วนของโครงการ EP โดยเฉพาะ

1.2 ภาครัฐ/กระทรวงศึกษาธิการควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือในเรื่องการจัดการศึกษาและการจัดการเทคโนโลยี และทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา (MOU) กับโรงเรียนในประเทศและต่างประเทศ เพราะบางโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้นภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องการทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกลุ่มประชาคมอาเซียน และนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนภาษา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูและนักเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ

1.3 ภาครัฐ/กระทรวงศึกษาธิการควรจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของโรงเรียนโครงการ EP และเป็นศูนย์กลางรับสมัครดูแลครูชาวต่างชาติโดยตรง พร้อมทั้งเป็นหน่วยงานกลางที่ส่งเสริมการดำเนินงานความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโรงเรียนโครงการ EP กับโรงเรียนในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนและนานาชาติ และควรกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ

1.4 ภาครัฐ/กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้โรงเรียน EP รวมตัวกัน แปรหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในแนวเดียวกัน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่องค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารโครงการ EP ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารโครงการพิเศษ ที่ไม่ใช่โครงการ EP ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). **กรอบความร่วมมือของอาเซียน**. สืบค้นจาก
<http://www.mfa.go.th/internet/document740.doc/15/08/2010>. วันที่
สืบค้น 21/12/2553

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันภาษาอังกฤษ.
(2553). **โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2541-2553.**
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2548). **แนวทางการ
ดำเนินงานของโรงเรียน ในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program).** กรุงเทพฯ:
ผู้แต่ง.
- เชมมารี รัชชูชีพ. (2551). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management).** :
แนวความคิด ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ธนาเพลส
- โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2. (2553). **รายงานการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการบริหารโครงการห้องเรียนพิเศษ (โครงการจัดการเรียนการ
สอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ).** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- วีรณัฐ ปิณฑวนิช. (2547). **โรงเรียนสองภาษา ปัญหาที่รอการแก้ไข. วารสารสถานปฏิรูป
มูลนิธิสตรัสตริสตีวส์. 72(4), 4-19.**
- วุฒิชัย เนียมเทศ. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของ
โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็น
ภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษาภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- योगี อ้น. (2552). **แนวทางการบริหารจัดการโครงการที่จัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- สำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). **คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน.**
กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- เสาวภา จันทรสงค์. (2547). **การดำเนินงานการจัดหลักสูตร English Program ใน
โรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

Benjasiri, R. (2002). **The implementation of public sector standard management System and outcomes (PSO) : A case study of the community development department.** Unpublished doctoral dissertation, National institute of development administration.